

"Ernest Thiels känsla för naturen: jakt, konst och affärer" på Thielska galleriet

"Äta eller ätas?"
(3:11 min)

Höststämning, Jämtland (1899) av Helmer Osslund (beskuren)

Efter flera turbulenta år verkar lugnet ha återvänt till Thielska Galleriet på Djurgården i Stockholm och nya intendenten Patrik Steorn har nu sammanställt sin andra utställning: "Ernest Thiels känsla för naturen: jakt, konst och affärer". Den tar sin utgångspunkt i hur nationalromantikens stämningladdade konst skapades i tid då naturen också började exploateras på nya sätt. Måns Hirschfeldt har sett utställningen.

Publicerat tisdag 14 oktober kl 08:00

I parken utanför Thielska Galleriet står ett verk byggt av upphittat trä, det är ett jaktorn som gatukonstnären Akay gjort och det är rest, lite som en byggnadsställning eller en stor tron, runt Rodins skulptur "Skuggan". Bronsfiguren ser ut att huka sig för få plats i sin nya påtvingade inramning.

Det är ett mångbottnat ingrepp i hur vi ser på platsen och på konsten. Ett jaktorn ger en upphöjd position, en annan blick och makt över omgivningarna. Och inne i klippan under skulpturen så är Ernest Thiels urna gravsatt. Det är nästan som att man kan höra den gamle nietzschanen mumla där inne: "Skogens lag, att äta eller ätas. Döda eller dö."

Den här utställningen, "Ernest Thiels känsla för naturen: jakt, konst och affärer", tar sig in mellan det romantiska och det krassa, och handlar om naturen både som sinnlig upplevelse och som resurs. Och om konstens liknande roller: som dels något att betrakta - men också som ett sätt att se.

Jag minns en text i tidskriften Ord & Bild från tidigt 1970-tal där Leif Nylén skriver om en av den mest älskade av svenska målningar Richard Berghs "Nordisk sommarkväll": om hur det där paret på balkongen skulle kunna ses som att de står där och äger. De betraktar *sitt* landskap, marken som de behärskar. Både i egenskap av att vara den nya tidens Thielska riskkapitalister, men också genom sin suveräna smak och upphöjda blick.

Och det är med Nyléns lika suveräna iakttagelse i bakhuvudet som jag går runt i den här utställningen. Den är kanske inte lika politiskt hård, men ingredienserna finns där.

Fotografier från Thiels och Knut Wallenbergs fotvandring i gruvexploaterings Lappland, sällan visade målningar ur Thiels samling och några inlån valda med fingertoppskänsla. Bästa tänkbara Helmer Osslund-träd och ett makalöst mörk berg målat av hans mindre kände bror, Elis Åslund.

Liljefors tjädrar och orrar samsas med Ernst Billgrens tjädrar och orrar som är målade på glas och monterade i spegellådor som vänder på blicken och ställer frågor om vem det är som tittar på vem där ute i naturen. Och vad det är vi egentligen ser när vi djupt begrunder konsten.

Samtidskonsten finns inte med här för att korrigera de äldre verken, utan visar snarare på hur dubbelheten tar sig nya former. I ett rum hänger Corinne Ericsons svartvita fotografier av jämtländska jaktorn, ibland bara en fåtölj som står och väntar i en glänta. I de bilderna samsas en lika laddad frånvaro med en ständig närvaro.